

PTICE TOKIA (東京の鳥)

// Benjamin Dovečar

foto: Rok Dovečar

Če bi vas nekdo, ki še ni obiskal Tokia, vprašal, kako z eno samo besedo opisati to japonsko metropolo, bi bilo "mravljišče" ravno prava beseda. Mesto je neprestano v gibanju tako vertikalno kot horizontalno. In če si že presenečen nad nagnetano množico ljudi v centru mesta (Shibuya, Ikebukura, Ginza, Ueno), si še toliko bolj začuden, ko se spustiš v njegovo podzemlje in se vključiš v neskončne vrste levo in desno premikajočih se pešcev.

Vsak hiti za svojimi opravki, poti so jasno označene, pravila gibanja vsem, razen turistom, znana in spoštovana ter vozni red do sekunde točen. Vse deluje kot en velik kolektivno popolno delujoči organizem, v katerem dela vsak posameznik v dobro vseh in tako prispeva k temu, da ta metropola funkcionira urejeno, čisto, prijazno in spoštljivo.

CENTER TOKIA BREZ PTIC!

Kako je to mogoče, se bo ob tej navedbi začudil marsikdo. Pa je res. Med stavbami je mesto tako sterilno čisto, da ptice nimajo česa kljuvati. Enostavno ni nesnage, odpadkov, semen, žuželk ali kakšnih drugih živali. Zato tudi ni videti niti še tako prilagodljivih golobov, vran in vrabcev. Ne opaziš tudi nikogar, ki bi jih hranil. Vse je podrejeno zadovo-

Japonska metropola je kot "mravljišče". Urbana zasnova mesta je povsem prirejena prebivalcem, ki pa kljub vsem modernim danostim vsak dan polnijo med stolpnice stisnjene mestne parke, drevorede, gredice in obrežja rek. To so zelene oaze sprostitve in počitka, prostor pogrešanega stika z naravo.

ZNAČILNOSTI JAPONSKE:

Površina: **377.972 km²**

Št. prebivalcev (2019):

126.317.000

Glavno Mesto: **Tokio**
(13.929.286 prebivalcev - 6.349 prebivalcev/km²)

Podnebje: **celinsko in subtropsko**

Št. vrst sesalcev: **153**

Št. ptičjih vrst: **722**

Št. vrst plazilcev: **73**

Št. ribjih vrst: **prek 3.000**

Št. vrst žuželk: **prek 32.000**

Št. endemnih vrst živali: **279**

Skupno št. rastlinskih vrst: **do 6.000**

Št. endemnih vrst rastlin: **približno 2.900**

ljevanju potreb ljudi, ki pa lahko občudujejo razstavljene eksponate ptic v naravoslovnih muzejih, kot tudi ročno vezene v tradicionalna kimono oblačila, umetniška dela v galerijah ali upodobljene v izložbenih oknih trgovin kot del dekoracije.

CENTER TOKIA POLNI PTIČJE OGLAŠANJE

To pa ne bo veljalo, boste rekli, saj sem v zgornji navedbi trdil, da ptic v centru mesta ni. Pa je kljub temu slišati čivkanje vsepovsod naokoli, le prislunhati je treba. To so tako imenovani "Eki melo", umetno ustvarjeni elementi japonskega zvočnega okoljskega oglaševanja, med katere spada tudi ptičje petje. Predvaja se, da bi tako ustvarili mirno vzdušje na ulicah in opozorili pešce, da lahko prečijo cesto. Te zvoke predvajajo povsod na ulicah in postajah Japonske. Ptičje oglašanje na tokijskih in drugih železniških postajah Japonske je namenjeno slabovidnim osebam. Pove jim, kje so stopni-

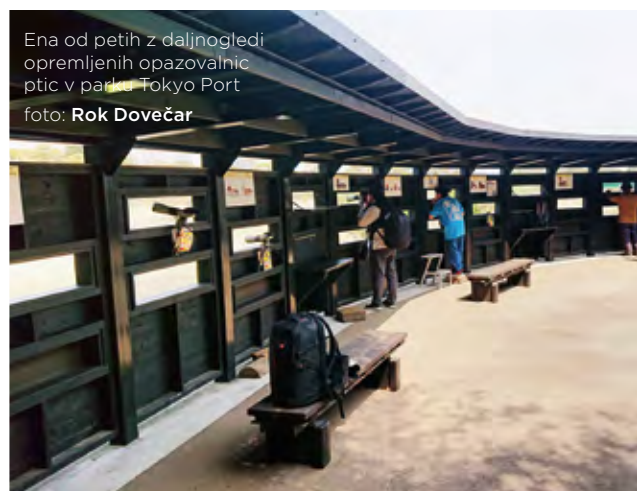
RJAVOUHI BULBUL
(*Hypsipetes amaurotis*)

ilustracija: Benjamin Dovečar

ce ali tekoče stopnice za izhode. Nekatere postaje, npr. postaja Keisei, imajo celo različno ptičje oglašanje za stopnice, ki vodijo navzgor (kukavica) oziroma navzdol (strnad), ter petje japonskega očalarja (*Zosterops japonicus*) za dvosmerne stopnice.

JAPONSKI FAZAN
(*Phasianus versicolor*),
endemična in nacionalna
ptica Japonske
foto: iStock

Ena od petih z daljnogledi
opremljenih opazovalnic
ptic v parku Tokyo Port
foto: Rok Dovečar

**JAPONSKI
ORJAŠKI
MOČERAD**
(*Andrias
japonicus*), ki
je z dolžino
skoraj 1,5 m
drugi največji
močerad na
svetu
foto: iStock

**MANDŽURSKI
ŽERJAV**
(*Grus japonensis*)
- japonski simbol
dolgega življenja in
sreče
foto: iStock

ZANIMIVE VRSTE PTIC:

japonski očalar
(*Zosterops japonicus*),
rjavouhi bulbul
(*Hypsipetes amaurotis*),
sivi škorec
(*Spodiopsar cineraceus*),
orientalska grlica
(*Streptopelia orientalis*),
velekljuna vrana
(*Corvus macrorhynchos*),
japonska sinica
(*Parus minor*),
japonska svilnica
(*Cettia diphone*),
kitajska čopasta čaplja
(*Ardeola bacchus*),
japonski muhar
(*Ficedula narcissina*),
spremenljivi prodnik
(*Calidris alpina*),
kamenjar
(*Arenaria interpres*)

MESTO DESETINE VELIKIH IN STOTINE MALIH PARKOV

Kot sem že omenil, je urbana zasnova celotnega mesta povsem prirejena prebivalcem tega mesta, ki pa kljub vsem kulturnim, kulinaricnim in tehničnim danostim vsak dan polnijo med stolpnice stisnjene mestne parke, drevorede, gredice in obrežja rek. Zelene oaze sprostitve in počitka, prostor pogrešane stika z naravo. Med večje mestne parke sodijo **Ueno park**, ustanovljen leta 1872, poln templjev, svetišč in muzejev. Ima tudi manjši živalski vrt in velik ribnik. Park vsako leto obišče več kot 10 milijonov ljudi. **Shinjuku Gyoen** je eden izmed najbolj priljubljenih tokijskih parkov, odprt za javnost leta 1967. Znan je po svojih izvrstnih vrtovih, 20.000 drevesih, krizantemah in jesenskih barvah. Prebivalci mesta imajo na voljo še **Yoyogi park** (1967), **Inokashira park** (1913), **Rinshi-no-mori park** (1989), **Shiba park** (1873), **Toneri park** (1981) in druge, kot je skrivnostni **Todoroki park**, ki se vije skozi ozko globoko rečno sotesko, gosto poraščeno z drevesi, bambusom, grmovjem in drugim rastlinjem. Preplavljen s šumenjem vode, ptičjim petjem in s krošnjami dreves prekritim nebom dobiš za trenutek občutek, kot da si v malem pragozdu. Park je od središča Tokia oddaljen le 20 minut vožnje z vlakom, vendar je svet stran od vrveža mestnih ulic.

Seveda Japonci ne bi bili Japonci, če ne bi imeli tudi natančno označenih vseh vrst v parkih rastočih

dreves in rastlin ter navedeno, kdo skrbi za njihovo nego. Povsem normalno je tudi, da imajo na več mestih postavljene informativne table z upodobitvijo v tamkajšnjih parkih živečih ptic. No, če niso le te med stavbami, pa so v parkih. In tudi so.

HARMONIJA MED LJUDMI IN PTICAMI

Poseben čas za prebivalce Tokia je obdobje cvetenja okrasnih češenj ali po japonsko »sakura«. Takrat se vsepovsod pod mlada in zelo stara podprta drevesa kot ogromne jate škorcev spustijo meščani, da se med seboj družijo in uživajo lepote tega vsakoletnega že stoletja ponavljajočega se dogodka, kot pričajo stare slike v mestnem muzeju Edo. Na njih je upodobljen tudi »Hiyodori« ali rjavouhi bulbul (*Hypsipetes amaurotis*), ki se še dandanes sladka z nektarjem cvetov, pri tem pa mu cvetni prah rumeno obarva kljun in bližnje perje. Z glasnim oglašanjem in preganjanjem drugih sladkosnedov, kot sta japonski očalar (*Zosterops japonicus*) in sivi škorec (*Spodiopsar cineraceus*), neustrašno brani svoje območje. Med sprehodom ob kakšnem gosto zaraščenem ribniku lahko opazimo tudi gručo fotografov z močnimi teleobjektivi, ki tako navdušeno komentirajo uspele posnetke vodomca (*Alcedo atthis*), kot da bi bili na loteriji zadeli glavni dobiček. Večji ribniki so poraščeni s trstom in drugimi vodnimi rastlinami, vendar ne tako goste, da ne bi bilo prostora za lisko (*Fulica atra*), kormorana (*Phalacrocorax carbo*), mlakarico (*Anas*

UENO PARK

z velikim
ribnikom

foto: Rok
Dovečar

MANDARINKA (*Aix galericulata*)

foto: Janez Papež

platyrhynchos), mandarinko (*Aix galericulata*) in še druge na informativnih tablah upodobljene ptice.

PARK PROSTO ŽIVEČIH PTIC V PRISTANIŠČU TOKYO PORT

Zelo blizu središča mesta in letališča Haneda ta park od leta 1989 naprej ponuja prebivalcem Tokia redki vpogled v divje in obnovljene prvotne življenjske prostore. Da je letališče tako blizu, zaznamo takoj, saj skoraj vsaki dve minuti hrup letal za kratek čas preglasi petje tam živečih in gostujočih ptic. Navajene te ritmične spremembe mirno opravljajo svoje vsakodnevne ptičje posle in tako ponujajo obiskovalcu prijetne opazovalne in preučevalcem koristne trenutke.

Park prosto živečih ptic v pristanišču Tokyo Port je eden od "morskih parkov", ki so pod jurisdikcijo urada pristanišča Harbor v sodelovanju s tokijsko mestno vlado. Park upravljata dve partnerski organizaciji—Tokyo Port Terminal Corporation (Korporacija pristaniških terminalov Tokia) in Wild Bird Society of Japan (Društvo za divje ptice Japonske) s sodelovanjem prostovoljcev NPO Tokyo Port Green (Neprofitna organizacija za ozelenitev Tokia) in vodnikov prostovoljcev, ki obiskovalcem posredujejo informacije o parku in njegovih zanimivostih.

Park je 17. junija 2000 postal del vzhodno azijsko-avstralazijske mreže selitve ptic (East Asian-Au-

stralasian Flyway Network) z nalogo, da se zagotovi življenjski prostor za močvirske ptice, prodnike in druge obrežne ptice. Pridružil se je mreži območij, ki sestavljajo pomemben selitveni koridor za te ptice.

Od leta 1990 je bilo v parku zabeleženih 226 vrst obrežnih in vodnih ptic ter ptic pevk. Septembrska in novembrska sezona gosti zgodnje selivce, vključno s kreheljcem (*Anas crecca*) in dolgorepo raco (*A. acuta*).

Sprehajalne poti prepletajo 24,9 hektarjev mokrišč in gozdnih površin, ki vodijo do petih z daljnogledni opremljenih opazovalnic ptic. Središče parka je obnovljen Center narave s pogledom na velik ribnik. Stavba je udobno klimatizirana in vključuje prostore za opazovanje, razstavne prostore, avdiovizualno sobo, jedilne prostore in kotiček v knjižnici. Na voljo je tudi osebje, ki obiskovalcem posreduje informacije o pticah, divjih živalih, zgodovini parka in zagotavlja okoljsko razlago.

Ob koncu ogleda parka in opazovanja ptic sem si ogledal še avdiovizualno predstavitev tamkajšnje favne in flore, žal samo v japonščini, vendar dovolj jasno prikazano, da sem lahko dojel namen in vsebino predavanja. Po predavanju sem predavateljici in prisotnemu čuvaju predal v dar dve naši reviji, ki jih bodo, kot so zagotovili, skrbno in z zanimanjem prelistali ter shranili v svoji knjižnici.

CVETOČA SEZONA

"SAKURE" ali japonske češnje (*Prunus serrulata*) je mogočna, slavna in opojna, a tudi tragično kratkotrajna hkrati - opomnik, da je tudi naše življenje minljivo. Zato se v tem obdobju ljudje družijo pod njenimi cvetočimi krošnjami in se veselijo sedanosti.

foto: Rok Dovečar

SIVI ŠKOREC

(*Spodiopsar cinereus*)

ilustracija: Benjamin
Dovečar